Číslo jednací: 39Co 290/2009 - 203

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Čestmíra Slaného a soudkyň JUDr. Miluše Čechurové a JUDr. Olgy Petrové v právní věci žalobce: **P. H.**, bytem xxx, xxx xxx, zastoupený Mgr. Zorou Martinovou, advokátkou se sídlem Praha 10, Petrohradská 13, proti žalovanému: **Ředitelství silnic a dálnic ČR** se sídlem Praha 4, Na Pankráci 546/46, IČ 65993390, zastoupený JUDr. Ladislavem Břeským, advokátem se sídlem Praha 2, Botičská 1936/4, **o zaplacení 1,100.000,- Kč s příslušenstvím**, k odvolání žalovaného proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 16. března 2009, č.j. 5 C 515/2005-181,

t a k t o :

Rozsudek soudu I. stupně **s e** ve vyhovujícím výroku o věci samé **m ě n í** tak, že se zamítá žaloba, aby žalovaný byl povinen zaplatit žalobci 168.270,- Kč spolu s 9% úroky z prodlení od 18.1.2005 do zaplacení.

Žalobce je povinen zaplatit žalovanému na nákladech řízení před soudy obou stupňů částku 49.007,- Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám JUDr. Ladislava Břeského, advokáta.

Žalovanému se nepřiznává 49.007,- Kč na nákladech řízení před soudy obou stupňů.

Žalobce je povinen zaplatit České republice na nákladech státu 5.775,- Kč do tří dnů od právní moci rozsudku na účet Obvodního soudu pro Prahu 5 a ve výši 5.775,- Kč se státu náhrada nákladů řízení nepřiznává.

O d ů v o d n ě n í

Napadeným rozsudkem soud I. stupně uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci částku 168.270,- Kč s 9% úroky z prodlení z částky 168.270,- Kč od 18.1.2005 do zaplacení ve lhůtě tří dnů od právní moci rozsudku (výrok I.); co do částky 931.730,- Kč s 9% úroky z prodlení z této částky od 18.1.2005 do zaplacení řízení zastavil (výrok II.); dále rozhodl, že se žalobci vrací soudní poplatek ve výši 37.270,- Kč (výrok III.), žalovanému uložil povinnost zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení 65.456,50 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám jeho advokátky (výrok IV.) a ve stejné lhůtě žalovaného zavázal zaplatit České republice na státem zálohovaném znalečném 11.550,- Kč na účet Obvodního soudu pro Prahu 5 (výrok V.).

Rozhodl takto o žalobě, podané dne 21.11.2005 a doplněné podáním ze dne 15.12.2005, kterou se žalobce domáhal na žalovaném zaplacení částky 1,100.000,- Kč s tvrzením, že je vlastníkem blíže označených nemovitostí v katastrálním území Xxx xxx a tyto nemovitosti jsou dotčeny stavební činností žalovaného v důsledku stavby xxx xxx – xxx, neboť v rámci stavby došlo v důsledku provádění tunelového úseku k poškození jeho domu a ke ztrátě vody ve vrtané studni. Vzhledem k tomu, že pojišťovna žalobci v průběhu řízení uhradila částku 600.000,- Kč, vzal podáním ze dne 1.10.2006 žalobu v rozsahu této částky zpět, takže předmětem sporu zůstala částka 500.000,- Kč s příslušenstvím, avšak podáním ze dne 9.2.2009 vzal žalobu zpět o dalších 331.730,- Kč, a proto soud I. stupně řízení ohledně uvedených částek podle § 96 odst. 1,2,4 o.s.ř. zastavil.

Žalovaný navrhoval zamítnutí žaloby s poukazem na to, že stavební činnost prováděla společnost Metrostav, a.s., která je odpovědná za vzniklé škody a je pro případ podobných rizik pojištěna u Generali pojišťovny, a.s. Vzhledem k uvedenému namítl nedostatek své pasivní věcné legitimace s tím, že žaloba měla směřovat proti společnosti Metrostav, a.s.

Soud I. stupně zjistil, že žalobce je vlastníkem domu č.p. xxx se stavební parcelou č. xxx - zastavěná plocha o výměře 50 m^2 a parcely č. xxx - zahrada o výměře 758 m^2 v obci xxx, katastrální území Xxx xxx, zapsaných u Katastrálního úřadu pro hlavní město Prahu na LV č. xxx a má na pozemku parc. č. xxx povolenou stavbu studny a povolený odběr vody za účelem zalévání zahrádky. Žalobce vyzval žalovaného k náhradě škody na opravy domu ve výši 600.000,- Kč a za ztrátu vody ve studni ve výši 500.000,- Kč dopisem ze dne 16.9.2005, a to v důsledku poškození stavby rodinného domu a garáže v důsledku stavebních prací prováděných dodavatelem Metrostav, a.s. Ze znaleckého posudku vzal soud I. stupně za prokázané, že následkem stavební činnosti prováděné na stavbě xxx xxx - xxx od 5.1.2004 do 30.11.2004, došlo ke ztrátě vody z vrtané studny na pozemku parc. č. xxx, když po vyražení štoly výrazně poklesla hladina vody ve studni a hodnota této ztráty činí 168.270,- Kč. Na základě takto zjištěného skutkového stavu soud I. stupně dovodil, že vlastníkem předmětných pozemků je žalobce a stavebníkem stavby xxx xxx – xxx je žalovaný, který uzavřel smlouvu o dílo se společností Metrostav, a.s., jejímž účelem byla stavba průzkumné štoly – konkrétně její ražba probíhající od 5.1.2004 do 30.11.2004. Dne 5.12.2004 studna žalobce vyschla zcela, přičemž příčinou ztráty vody byla označena ražba štoly. Po právní stránce soud

I. stupně věc posoudil podle § 420 odst. 2 občanského zákoníku s tím, že stavebníkem byl žalovaný a společnost Metrostav, a.s. byla jeho subdodavatelem. Dovodil, že společnost Metrostav, a.s. je právnickou osobou, kterou žalovaný při realizaci uvedené stavby použil, a proto za škodu odpovídá žalovaný a nikoliv uvedená společnost jako jeho subdodavatel a uzavřel, že žalovaný je v tomto řízení pasivně legitimován. Se zřetelem k tomu, že v daném případě byly splněny všechny podmínky pro odpovědnost žalovaného za způsobenou škodu, žalobě ohledně částky 168.270,- Kč vyhověl. O nákladech řízení ve vztahu mezi účastníky navzájem rozhodl podle § 142 odst. 3 o.s.ř. a o nákladech státu podle § 148 odst. 1 o.s.ř.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný včas odvolání, které směřoval do výroků I., IV. a V. Uvedl, že prokázal, že ražbu štoly prováděla společnost Metrostav, a.s. jako zhotovitel stavby, a to na základě smlouvy o dílo uzavřené se žalovaným jako objednatelem a dále na základě ohlášení zahájení činnosti prováděné hornickým způsobem ze dne 12.12.2003 příslušnému báňskému úřadu. Jelikož se jedná o škodu z provozní činnosti, je ji podle jeho názoru třeba posoudit podle § 420a, který stanoví, že za škodu takto vzniklou odpovídá ten, kdo ji způsobil, přičemž ke způsobení škody musí dojít právě provozní činností. Podle skutkových zjištění byla příčinou vzniku předmětných škod ražba průzkumné štoly, přičemž tuto činnost fakticky a oprávněně prováděla společnost Metrostav, a.s., která také odpovídá za škody touto svou provozní činností vyvolané, a proto žalovaný není ve sporu pasivně legitimován. Navrhl proto, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil a žalobu zamítl.

Žalobce ve svém písemném vyjádření vyvracel důvody odvolání a navrhl potvrzení rozsudku soudu I. stupně jako správného.

Odvolací soud přezkoumal rozsudek soudu I. stupně včetně řízení, které předcházelo jeho vyhlášení (§ 212 a § 212a o.s.ř.), v mezích podaného odvolání (§ 206 odst. 2 o.s.ř.), v systému neúplné apelace (§ 205 a § 205a o.s.ř.), a řízení dále doplnil (§ 213 o.s.ř.). Postupoval přitom a rozhodl podle občanského soudního řádu ve znění účinném do 30.6.2009 (čl. II bod 10 přechodných ustanovení zákona č. 7/2009 Sb.).

Z listiny označené jako „Oznámení o výběru nejvhodnější nabídky – obchodní veřejná soutěž, předmět veřejné zakázky: silniční okruh kolem Prahy stavba xxx – průzkumná štola pro tunel“ ze dne 31.1.2003, odvolací soud zjistil, že při posouzení a hodnocení nabídek na základě zákona č. 199/1994 Sb. v platném znění, v rámci uvedené obchodní veřejné soutěže vyhlášené v obchodním Věstníku č. 25/02 ze dne 19.6.2002, zadavatel rozhodl o výběru nejvhodnější nabídky tak, že nabídkou nejlépe splňující kritéria vymezená v podmínkách obchodní veřejné soutěže je nabídka Metrostav, a.s.

Z listiny označené jako „Souhrn smluvních dohod“ ze dne 31.3.2003 odvolací soud dále zjistil, že byly uzavřeny smlouvy mezi žalovaným a Metrostavem, a.s. ohledně stavby průzkumné štoly tunelu stavby xxx silničního okruhu kolem Prahy.

Z listiny označené jako „Zahájení činnosti prováděné hornickým způsobem - - ohlášení“ ze dne 12.12.2003 odvolací soud zjistil, že Metrostav, a.s. zahájil ražbu průzkumné štoly, silniční okruh kolem Prahy, stavba: xxx . Šlo o ražbu průzkumné štoly, která bude součástí podrobného inženýrsko-geologického průzkumu pro silniční okruh kolem Prahy v úseku xxx – xxx.

Po takto doplněném dokazování dospěl odvolací soud k závěru, že nejsou dány podmínky pro potvrzení či zrušení napadené části rozsudku soudu I. stupně.

Podle § 420 odst. 1 občanského zákoníku každý odpovídá za škodu, kterou způsobil porušením právní povinnosti. Podle odstavce 2 tohoto ustanovení škoda je způsobena právnickou osobou nebo fyzickou osobou, když byla způsobena při jejich činnosti těmi, které k této činnosti použili.

Ustanovení § 420 odst. 2 občanského zákoníku dopadá na případy, kdy konkrétní činnost, při níž vznikla škoda, nevykonává právnická či fyzická osoba sama, nýbrž prostřednictvím jiných osob, které zaměstnává nebo jejichž práci využívá, například na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr; tedy za škodu neodpovídají osoby, které svým jednáním škodu přímo způsobily, nýbrž právnická či fyzická osoba, která je ke své činnosti využila; v jejich vzájemném vztahu se pak může uplatnit odpovědnost podle pracovně právních předpisů. O takový případ se však v posuzované věci nejedná.

V daném případě vyšel soud I. stupně ze zjištění, že subdodavatel žalovaného společnost Metrostav, a.s. k újmě žalobce poškodil jeho věcná práva, avšak neposoudil správně vztah mezi tím, kdo předmětné práce prováděl a osobou, jíž z této činnosti vznikla škoda (žalobce). Vzhledem k tomu, že příčinou škody byla okolnost, že subdodavatel žalované při ražbě štoly poškodil věci ve vlastnictví žalobce, bylo třeba posoudit otázku pasivní věcné legitimace podle ustanovení § 420a občanského zákoníku.

Podle § 420a odst. 1 občanského zákoníku **každý** odpovídá za škodu, kterou způsobí jinému **provozní činností**. Podle odstavce 2 tohoto ustanovení škoda je způsobena provozní činností, je-li způsobena a) činností, která má provozní povahu, nebo věcí použitou při činnosti, b) fyzikálními, chemickými, popřípadě biologickými vlivy provozu na okolí, c) *oprávněným prováděním nebo zajištěním prací, jimiž je způsobena jinému škoda na nemovitosti nebo je mu podstatně sníženo nebo znemožněno užívání nemovitosti.*

Provozní činností je podle citovaného ustanovení taková činnost související s předmětem činnosti (zpravidla podnikatelské, obchodní), kterou fyzická nebo právnická osoba provozně vyvíjí. Předmět této činnosti je vymezen ve zřizovací listině, v oprávnění k podnikatelské činnosti nebo v živnostenském oprávnění. Za škodu způsobenou provozní činností odpovídá poškozenému provozovatel takové činnosti, a to bez ohledu na zavinění (úmysl, nedbalost), je-li škoda v příčinné souvislosti s provozní činností; jde tedy o objektivní odpovědnost. Poškozený při uplatňování svého nároku nemusí dokazovat porušení konkrétní právní povinnosti na straně provozovatele, ale jen to, že škoda byla vyvolána povahou provozní činnosti; provozovatel se zároveň odpovědnosti nemůže zprostit tím, že by dokázal, že škodu nezavinil ani poukazem na to, že provozní činnost vykonával jako zhotovitel pro osobu odlišnou od poškozeného, neboť ustanovení § 420a odst. 1 občanského zákoníku za osobu povinnou k náhradě škody označuje každého, kdo svou provozní činností způsobí jinému škodu. Povinnost k náhradě škody podle tohoto ustanovení proto stíhá provozovatele činnosti bez ohledu na to, že je případně vykonávána za účelem splnění závazku vůči třetí osobě (srov. usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 13.11.2003 sp.zn. 25 Cdo 1006/2002). Ostatně obdobným způsobem je konstruována i odpovědnost za škodu způsobenou provozem zvlášť nebezpečným.

Vzhledem k tomu, že soud I. stupně při řešení otázky pasivní věcné legitimace žalovaného v odpovědnostním vztahu účastníků aplikoval nesprávné ustanovení zákona,

odvolací soud napadený rozsudek ve výroku o věci samé podle § 220 odst. 1 o.s.ř. změnil, neboť v daném případě je pasivně legitimovaným subjektem společnost Metrostav, a.s.

Ve výrocích o zastavení řízení a o vrácení soudního poplatku žalobci zůstal rozsudek soudu I. stupně odvoláním nedotčen (§ 206 odst. 2 o.s.ř.).

O náhradě nákladů řízení ve vztahu mezi účastníky a ve vztahu mezi žalobcem a státem odvolací soud rozhodl podle § 224 odst. 1,2 a § 150 o.s.ř. a přiznal procesně úspěšnému žalovanému a státu pouze polovinu nákladů řízení, na jejichž náhradu by měli právo podle § 142 odst. 1 a § 148 odst. 1 o.s.ř. V tomto směru zejména zohlednil, že zřizovatel žalovaného Ministerstvo dopravy České republiky žalobce dopisem ze dne 27.5.2005 chybně vyzvalo, aby svůj nárok z titulu náhrady škody uplatnil právě vůči Ředitelství silnic a dálnic ČR. Žalovanému byla přiznána polovina nákladů řízení, které před soudem I. stupně tvoří odměna ve výši 39.000,- Kč podle vyhlášky č. 484/2000 Sb. ve znění účinném do 31.8.2006 a dále čtyři paušální náhrady hotových výdajů po 300,- Kč podle vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve znění pozdějších předpisů a 19% DPH v částce 7.638,- Kč; celkem náklady ve výši 47.838,- Kč. Náklady před odvolacím soudem tvoří odměna ve výši 35.910,- Kč podle vyhlášky č. 484/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů, dále dvě paušální náhrady hotových výdajů po 300,- Kč, 19% DPH v částce 6.937,- Kč a soudní poplatek z odvolání ve výši 6.730,- Kč; celkem náklady ve výši 50.177,- Kč. Účelně vynaložené náklady žalovaného před soudy obou stupňů tedy představují částku 98.015,- Kč, z nichž polovina činí 49.007,- Kč. Náklady státu pak představují polovinu nákladů vynaložených na vypracování znaleckého posudku.

Proti tomuto rozsudku **j e** možno podat dovolání do dvou měsíců ode dne jeho doručení k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně.

V Praze dne 14. prosince 2009

JUDr. Čestmír Slaný, v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
P. E.